

KHÍA CẠNH TÂM LÝ CỦA NHÂN TỐ ĐỨC VÀ TÀI TRONG NHÂN CÁCH NGƯỜI LÃNH ĐẠO, QUẢN LÝ CƠ QUAN, ĐƠN VỊ HIỆN NAY

NGUYỄN BÁ DƯƠNG*

1. Sự nghiệp đổi mới, công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh đang đặt ra nhiều vấn đề mới cần phải giải quyết, đòi hỏi Đảng, Nhà nước và nhân dân ta cùng một lúc phải đồng thời làm nhiều việc. Một trong những đòi hỏi cấp bách hiện nay là nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực, bồi dưỡng nhân tài; nói một cách cụ thể là lúc này đất nước đang rất cần nhiều người có đức, có tài đứng ra đảm nhiệm những vị trí chủ trì, lãnh đạo, quản lý các cơ quan, đơn vị, quyết tâm xoay chuyển tình hình, tạo ra sự phát triển mới, góp phần đưa sự nghiệp đổi mới đi đến thành công.

Trong chính sách "chiêu hiền đãi sĩ" của Đảng, Nhà nước ta hiện nay, vấn đề nổi lên hàng đầu là tìm được người có đầy đủ phẩm chất đạo đức và năng lực để tham gia bộ máy của Đảng và chính quyền. Quân chúng nhân dân trông chờ vào người lãnh đạo, quản lý cơ quan, đơn vị; mong họ làm tốt chức năng mà Đảng và nhân dân đã trao cho. Tuy nhiên, hiện nay, ở đây đó, trong một số cơ quan, đơn vị, người đứng đầu là cán bộ lãnh đạo, quản lý chưa thật sự gương mẫu, thậm

chí có những sai phạm về phẩm chất đạo đức như vướng vào chuyện tham nhũng, quan hệ bất chính, bất lương; phong cách làm việc thì độc đoán, chuyên quyền. Tất cả những điều đó mang lại cái hại rất lớn về danh dự, phẩm giá con người, làm mất niềm tin trong quần chúng nhân dân. Đáng tiếc là đi kèm với sự thoái hoá, biến chất về nhân cách, đạo đức của người chủ trì là sự giảm sút về vai trò lãnh đạo của cơ sở Đảng, công việc quản lý của cơ quan. Nhiều hiện tượng tiêu cực phát sinh, "phe phái" xuất hiện, làm cho nội bộ mâu thuẫn, mất đoàn kết kéo dài; lòng người ly tán, cơ quan đơn vị không hoàn thành nhiệm vụ được giao.

2. Chúng ta đều biết rằng, đạo đức là gốc của người cách mạng. Đối với người cán bộ lãnh đạo, quản lý, đó là lòng yêu thương con người, là sự quan tâm, chăm lo cho hạnh phúc của mọi người, biết "lo trước cái lo của thiên hạ" và "vui sau cái vui của thiên hạ".

Người lãnh đạo, quản lý một cơ quan, một đơn vị phải luôn hiểu rõ hoàn cảnh từng người trong cơ quan, đơn vị của mình, luôn thông cảm, an ủi và giúp đỡ họ vượt qua những khó khăn. Người

---

*TS, Học viện Chính trị Quân sự.

lãnh đạo, quản lý có đạo đức luôn giáo dục cấp dưới, coi trọng danh dự, giữ gìn lời hứa với Đảng, với dân, suốt đời không sao nhãng việc công, tận tâm, gắng sức hoàn thành nhiệm vụ và một lòng chăm lo xây dựng cơ quan, đơn vị trong sạch, vững mạnh. Đạo đức của người cán bộ cách mạng thể hiện sinh động ở trong tất cả mọi hành vi, hoạt động. Nếu không có cái tâm, cái đức thực sự của người cán bộ cách mạng, người cán bộ lãnh đạo, quản lý không thể hoàn thành được nhiệm vụ của mình mà còn làm những điều có hại cho dân, cho nước.

3. Bàn về nhân cách của người cách mạng trong tình hình hiện nay không thể không bàn tới tài năng như một thành tố của nó.

Hoạt động lãnh đạo, quản lý về thực chất là lao động trí óc, là hoạt động trí tuệ, đòi hỏi ở người lãnh đạo, quản lý khả năng tư duy độc lập, tự chủ, sáng tạo và sự quyết đoán khoa học, chính xác để có được những quyết sách, chiến lược, những giải pháp, bước đi khôn ngoan, sáng tạo, nhằm thực hiện tốt mọi nhiệm vụ của cơ quan, đơn vị mình. Vì thế, mọi quyết định của người lãnh đạo, quản lý cơ quan, đơn vị không được phạm sai lầm.

Với trọng trách của mình, những người chủ trì phải đồng thời giải quyết nhiều công việc, phải xử lý các mối quan hệ đa chiều, phức tạp, đan xen với nhau, nên ngoài kiến thức, vốn sống, kinh nghiệm, bản lĩnh, tính quyết đoán, tư duy của họ lại cần phải mềm dẻo, uyển chuyển, linh hoạt mới mong công việc đạt hiệu quả cao. Muốn vậy, họ phải tiếp nhận và xử lý thông tin đa

chiều nhanh nhạy, chính xác, phải có năng lực phân tích, tổng hợp và khái quát cao, các quyết định phải đưa ra kịp thời, chính xác. Tất cả những phẩm chất này không phải tự nhiên mà có được. Người lãnh đạo, quản lý phải kiên trì học tập, nghiên cứu suốt đời, học ở trường lớp, tự học, tự rèn, học nhân dân và học trong thực tiễn... Có như vậy, người lãnh đạo, quản lý mới "có một cái đầu trí tuệ", nhìn mọi việc đều có tinh thần phê phán, nhìn nhận, suy xét đúng bản chất sự vật, dự báo xu hướng phát triển một cách có căn cứ, hợp quy luật. Họ còn phải là người có tinh thần độc lập, tự chủ, sáng tạo, dám nghĩ dám làm, dám khám phá cái mới. Đó cũng là điều cần thiết để biết tự phê bình và phê bình, biết thế nào là phải, trái, đúng, sai, biết tìm ra căn nguyên sai lầm và tìm cách khắc phục, biết nuôi dưỡng cái đức, cái tâm cho trong sáng, ngay thẳng và hữu ích.

Trong các nhân tố cấu thành tài năng của cán bộ lãnh đạo, quản lý thì tài dùng người có ý nghĩa đặc biệt quan trọng. Dùng đúng người, xếp đúng việc thì thành công, dùng sai người, xếp sai việc thì hỏng việc dẫn đến thất bại. Muốn dùng người thì phải hiểu biết và tin người, hiểu biết công việc và tự bản thân có thể làm tốt việc đó. Điều quan trọng để hiểu biết một con người là phải có cái tâm, cái đức trong sáng, dám thừa nhận tài năng và đức độ của người khác, không đố kỵ, ghen ghét, không kèn cựa, dèm pha. Biết dùng người, phát huy được tài năng của con người sẽ củng cố được tình đoàn kết của cơ quan, đơn vị - một yếu tố tối quan trọng để đưa công việc đến thành công.

4. Để có những cán bộ lãnh đạo, quản lý cơ quan, đơn vị như thế cần phải giáo dục, rèn luyện cho họ những phẩm chất sau:

Một là, có tình yêu thương và lòng khoan dung đối với mọi người, hết lòng vì con người. Khổng Tử đã từng răn dạy: Mình muốn lập thân thì cũng muốn người lập thân, mình muốn thành đạt thì cũng muốn người thành đạt, điều gì mình không muốn thì đừng đem đối xử với người. Nói cụ thể hơn, cách tốt nhất để nâng cao uy tín của người lãnh đạo, quản lý là người đó suốt đời phấn đấu, hy sinh, đem lại niềm vui, hạnh phúc cho mọi người. Làm được như thế thì nhất định sẽ được mọi người yêu mến, quý trọng và giúp đỡ.

Hai là, sống ngay thẳng, trung thực, giản dị, phấn đấu thực hiện tốt: cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư, nhân, nghĩa, trí, dũng. Điều quan trọng là hiểu mình và hiểu người, biết khước từ mọi cám dỗ đời thường, biết chế ngự lòng tham và sự si mê đồng tiền, si mê quyền lực, không mưu cầu danh lợi, không thu vén, tư túi cá nhân. Bởi đó là con đường ngắn nhất để giết chết cái tâm, cái đức, cái tài, đưa sự nghiệp tiêu vong, làm cho mọi người oán trách.

Ba là, phải suốt đời học tập, rèn luyện, tu dưỡng để nâng cao trình độ nhận thức, hiểu biết, thấy cái xấu phải tránh, biết việc nên làm thì gắng làm, đồng thời giúp mọi người học tập, rèn luyện để mở mang trí thức, nâng cao tầm hiểu biết. Có như vậy mới đáp ứng được yêu cầu, nhiệm vụ trên giao, không bị tụt hậu. Các nhận định, quyết định, chủ trương, chính sách, giải pháp,

biện pháp đề xuất mới chuẩn xác, đạt hiệu quả, hợp lòng dân, tránh được sai lầm, tổn thất.

Bốn là, biết khen chê, thưởng phạt người dưới quyền một cách công minh, thấu tình, đạt lý, biết thuyết phục mọi người, làm cho mọi người "tâm phục, khẩu phục, trí phục", biết hướng thiện và làm cho họ luôn tin tưởng vào lẽ sống và con đường đi mà người lãnh đạo đã chỉ dẫn, làm cho họ yêu đời và tự tin hơn, biết làm việc, biết sống với mọi người sao cho có tình, có nghĩa, có thủy, có chung. Người lãnh đạo, quản lý còn phải biết tổ chức tự phê bình và phê bình nhằm giúp cho con người và tổ chức trở nên vững vàng hơn, tốt hơn, đẹp hơn. Từ đó, phát hiện, lựa chọn và nuôi dưỡng nguồn kế cận, kế tiếp cho Đảng, cho dân, "như người làm vườn vun trồng những cây cối quý báu".

Tóm lại, tài năng và đức độ của người lãnh đạo, quản lý không phải là một cái gì trừu tượng, mà thể hiện qua công việc hàng ngày của họ. Người chủ trì cơ quan, đơn vị phải phấn đấu không ngừng để sống và làm việc thật sự xứng đáng là người thầy, người bạn, người đồng chí thân thiết của người dưới quyền, đồng viên được mọi người theo gương mình mà tu dưỡng, phấn đấu để hoàn thành tốt mọi công việc của cơ quan, của đơn vị, đưa cơ quan, đơn vị mình ngày càng phát triển. Có như vậy, người cán bộ lãnh đạo, quản lý mới xứng đáng là người "đầy tớ" trung thành của nhân dân, mang niềm vui đến với mọi người và đến với cả chính bản thân mình. ♣